

Střípky z minulosti ... Hrbokov za první republiky

Mezi Hrbokováky koluje dnes již legenda týkající se místní kroniky. Řada lidí věří, že existuje, ale nikdo ji vlastně neviděl. Díky panu Jaroslavu Trávníčkovi ml. už konečně vím, jak se věci mají. Kronika jako taková bohužel neexistuje. Pamětní kniha hrbokovská byla založena roku 1921, potkal ji však smutný osud. Až do okupace ji vedl Josef Švadlenka (čp. 27). V roce 1940 přišlo nařízení, aby byly pamětní knihy a kroniky odevzdány. Ze strachu, že Hrbokovští tuto knihu již nikdy nespasí, zakročil pan Švadlenka velmi duchapřítomně – knihu zabalil a zakopal pod podlahou svého domu. Po válce ji osvobodil, naneštěstí byla vlivem vlhka v takovém stavu, „že už se z ní nenechalo nic zachránit.“ Zde zasáhl osud v podobě pana Marka, rodáka z Hrbokova, který z ní ještě před ukrytím opsal několik důležitých údajů. Krom toho velmi pečlivě bádával v archivech, zaznamenával vzpomínky pamětníků, opisoval záznamy z různých zdrojů, a vytvořil tak cenné podklady k sepsání nové pamětní knihy. Čtenáři (zejména ti hrbokovští) mi snad prominou, že tyto „střípky“ budou poněkud neucelené, ale důvodem je jednak má euforie z objevu, jednak skutečnost, že bude nějaký čas trvat, než veškeré informace uspokojivě zpracuji. Tak tedy...malá ochutnávka historie mé rodné vísky...

Hrbokov byl do r. 1920 součástí politické obce Vápenný Podol. Osamostatnil se na základě výnosu Ministerstva vnitra ČSR ze dne 22. ledna 1920. Prvním starostou se stal Josef Výborný, velmi činorodá osobnost a místní podnikatel (vlastnil hostinec i parní pilu). Dalšími starosty byli v období 1926 – 1939 páni Josef Secký (čp.7), František Blažek (čp. 13) a Josef Ročňák (čp.1).

V červenci 1922 zavítala do Hrbokova v rámci akce „Masarykova liga proti tuberkulóze“ skupina dvaceti

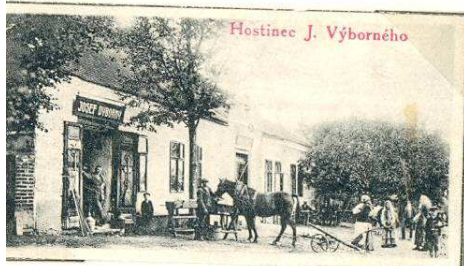
dětí z pražského Žižkova, aby se na venkově rychleji zotavily. Děti byly ubytovány v „lesním stanu“ v lesíku naproti hostinci, konkrétně „při cestě k Holínu“. Stravovaly se zprvu u Hudečků (dnes Chvojkoví) a později u Horáků (čp. 12, nyní p. Legnerová). V Hrbokově strávily celé prázdniny. Po jejich odjezdu vyšel v chrudimském časopisu nazvaném Úřední list děkovný článek. „Následování hodno. Hrbokov, malá

vesnička v našem okrese, ukrytá v lesích, poskytovala našim tuber. dětem žižkovským, prožití alespoň chvíle krásného a šťastného života v prostředí lidí, schopných obětí pro dobro třeba cizích dětí. Důkazem vzácných těchto vlastností, bylo milé a upřímné přijetí celé zdravotní kolonie. Ale i po celou dobu pobytu obyvatelstvo tohoto malého horského zákoutí v čele se starostou obce p. Výborným, vycházelo vstříc všem potřebám této léčebné osady. ... Dne 29. srpna vrátilo se 20 díblíků růžových tváří, zářících očí, bystrých, čilých a veselých v náruč svých rodičů, kteří nelíčenými slovy dali najevo své překvapení nad výtečně vypadajícími dětmi.“

V roce 1926 byla založena obecní knihovna. Knihovníkem se stal tehdejší starosta pan Blažek, který měl knihovnu ve svém bytě. O sedm let později se přestěhovala k novému starostovi panu Seckému.

V červenci 1928 byl mezi obcemi Vápenný Podol a Seč položen elektrický kabel. Zastupitelstvo obce, ač již dříve obdrželo žádosti týkající se zavedení elektrického proudu, se bálo zadlužení, neboť obec neměla prakticky žádný majetek, a proto se usneslo nic v tomto ohledu nepodnikat.

Počátek roku 1929 byl velmi mrazivý. Obyvatelé Hrbokova mohli na teploměrech naměřit až mínus 36 °C, napadaný sníh dosahoval výšky kolem 70 cm. „*Topilo se ve světnicích ve dne v noci, ba i v chlévech u dobytka. Vichřice udělala až 5 m závěje, doprava přerušena, silnice se musely prohazovati. Sníh 4. března 1,10 m. Ptactvo a zvěř hynula mrazem. Zmrzlo i obilí na poli, v sadech třešně a švestky.*“

Dostali-li Hrbokovští chuť na doušek lahodného chmelového moku, mohli zajít do místní hospody, kterou až do roku 1931 vlastnila rodina Výborných (hostinec byl postaven již roku 1821). Novým majitelem se stal pan Josef Smetánka.

Dle pamětní knihy byla téhož roku, konkrétně 1. června, zavedena z naší obce soukromá autobusová doprava na lince Hrbokov – Heřmanův Městec – Chrudim. Koncese byla udělena panu Josefu Bakešovi z Libanic.

V polovici září 1934 se v okolí naší vsky konaly armádní manévry. Do Hrbokova zavítalo asi sto mužů z dělostřeleckého pluku z Vysokého Mýta. „*11. září o 9 hod. večer postavili 3 děla na paloučku u „Březin“, při cestě na Dolánka. Ráno z nich vypálili tři rány a odjeli. Vojsko bylo obyvateli přivítáno a práce jejich se zájmem sledována.*“ Dva roky poté „*v měsíci srpnu konána v našem kraji závěrečná cvičení vojsk, ke kterému přihlížel sám prezident republiky Edvard Beneš, který měl kancelář v Pardubicích a od tud podnikal zájezdy. Navštívil též Chrudim a Seč s přehradou. Naši obcí projelo mnoho vojska a u Kovářova bylo zázemí protiletické fronty.*“ Mezinárodní vztahy byly čím dál napjatější, moc nacistického Německa povážlivě rostla, válka se blížila... A pak přišla mobilizace. Během I. mobilizace v květnu 1938 byl povolán Jindřich Štěpán (čp. 3), a to k dělostřeleckému pluku do Josefova. Vojín v záloze Josef Marek narukoval k dragounům do Nových Zámků na Slovensku, kde na řece Ipelu u Šach pomáhal bránit hranici proti Maďarům. V druhé etapě mobilizace (24. září 1938) narukovali Jaroslav Holý, Ladislav Volf, Josef Simon, Jindřich Štěpán, Josef Smetánka, Václav Švadlenka (čp. 9), Josef Švadlenka (čp. 27), Josef Blažek a Josef Navrátil. Jejich vojenské nadšení netrvalo dlouho. Mnichov uhasil veškeré naděje, že naši mladou republiku ubrání.

Pokud si vzpomínáte, v dřívějších „střípcích“ jsem se zmiňovala o polární záři, která v bojanovských občanech zanechala velký dojem. Tehdejší hrbokovský kronikář popsal stejný úkaz takto: „*Dne 25. ledna 1938 o 8 hod. večer se objevila na obloze, která směřovala k Vápennému Podolu. Záře nabyla půlkruhu, z kterého vycházely dlouhé paprsky. Tento vzácný přírodní úkaz sledovali občané a pranostikáři předpovídali válku a zlé časy a měli pravdu!*“

Chtěla bych tímto moc poděkovat panu Jaroslavu Trávníčkovi ml. za poskytnutí veškerých materiálů sepsaných panem Josefem Markem a panem Jaroslavem Trávníčkem st.

Lenka Simonová

